

Pakka- toimintamalli

Yhteistyöllä tehoa
paikalliseen
alkoholi-, tupakka-
ja rahapelihaittojen
ehkäisyyn

PAKKA-TOIMINTAMALLI

Pakka-toiminta kannattaa!

Monialainen yhteistyö tekee Pakka-toiminnasta vaikuttavaa:

- alkoholin, tupakan ja rahapelien ikärajavaalvonta vähittäismyynissä ja ravintoloissa tehostuu
- päihtyneille anniskelu ravintoloissa tiukentuu
- häiriökäyttäytyminen ravintoloissa vähenee
- yöaikaiset väkivallanteot ja katuväkivalta vähenevät
- yleinen turvallisuus lisääntyy
- työ tukee alaikäisten päihitteettömyyttä ja nuorten aikuisten juomatapojen siistiytymistä.

Tutkimukset ovat osoittaneet Pakka-toiminnan tuloksellisuuden. Toimintamalli on levinnyt eri puolille Suomea, ja käyttöönottoa tuetaan muun muassa THL:n koordinoiman Pakka-kehittäjäverkoston toiminnalla jakamalla tietoa ja materiaaleja.

*Pakka
tehostaa
ikärajavaalvontaa*

Mikä on Pakka-toimintamalli?

Pakka-toimintamallin mukaisella työllä vaikutetaan paikallisiin yhteisöihin alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisemiseksi. Toimintamallissa huomiota kiinnitetään erityisesti alkoholin, tupakan ja rahapelien saatavuuden sääntelyyn kysynnän vähentämisen rinnalla.

Pakka-toiminnan tavoitteena on:

- ehkäistä suunnitelmallisesti ja yhteistyössä alueen alkoholiin, tupakointiin ja rahapelaamiseen liittyviä haittoja
- ehkäistä ja vähentää nuorten ja aikuisten alkoholin käyttöä, tupakointia ja ongelmia aiheuttavaa rahapelaamista
- nostaa alkoholin käytön, tupakoinnin ja rahapelaamisen aloitusikää
- vähentää humalajuomista ja siitä aiheutuvia haittoja.

Vastuullisuus ja tiivis yhteistyö ovat Pakka-toiminnan lähtökohtia. Toimintamallia toteuttavassa kunnassa tai alueella päättäjät, viranomaiset, elinkeino, yhteisöt sekä paikalliset asukkaat voivat yhdessä vaikuttaa siihen, että

- alkoholin, tupakan ja rahapelien myynti on vastuullista
- näitä ikärajavalvottavia tuotteita ei myydä tai välitetä alaikäisille
- alkoholia ei anniskella päihtyneelle tai ala-ikäiselle.

TOIMINTAMALLI EHKÄISEVÄÄN PÄIHDETYÖHÖN

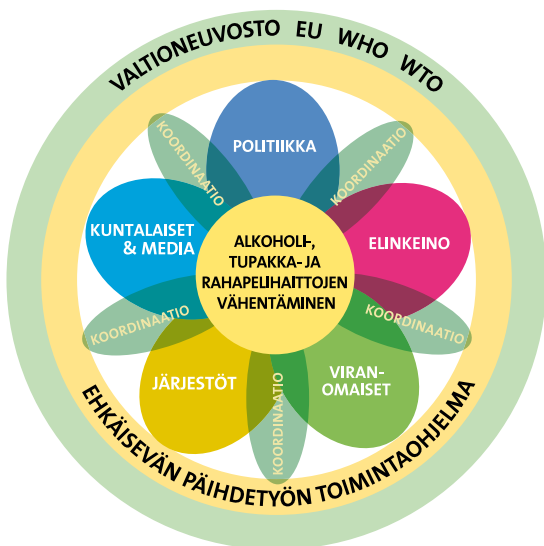
Pakan toimijajoukko on laaja!

Pakka-toimintamalli perustuu laajaan alueelliseen yhteistyöhön. Yhteistyöverkostojen kehittäminen ja ylläpitäminen edellyttää Pakka-koordinaattoria (esim. ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö), joka vastaa toiminnasta.

Tavoiteltavaa on saada mukaan yhteistyöhön:

- kunnan viranhaltijat
- kuntapäättäjät
- paikalliset kauppiat ja ravintolapäälliköt
- ravintolahenkilökunta
- vähittäiskauppojen henkilökunta
- poliisi
- valvontaviranomaiset
- järjestöt
- oppilaitokset
- nuoret
- vanhemmat
- media

Kansallinen laki ja kansainväliset sopimukset antavat paikalliselle toiminnalle suuntaviivat.

Pakka-toimintamalli käytännössä:

Pakka-mallia toteuttaneilla seuduilla on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- toteutettu lähtötason ostokokeet vähittäismyyntipisteisiin ja asiakasarviointeja ravintoloihin
- perustettu tarjontatyöryhmä kehittämään vastuullista myyntiä ja anniskelua sekä elinkeinon omavalvontaa
- perustettu kysyntätyöryhmä (esim. kunnan moniammatillinen päihdetyöryhmä) tukemaan saatavuuden rajoittamista
- järjestetty elinkeinon ja viranomaisien yhteistyöfoorumeita
- koulutettu henkilöstöä tunnistamaan haastavia myynti- ja anniskelutilanteita sekä selviytymään niistä
- palkittu alueilla toimivia vastuullisia toimijoita
- luotu yhteisiä toimintatapoja järjestyksenvallvonnan, taksiryrittäjien ja kauppakeskusten kanssa humalahäiriköinnin ehkäisemiseksi
- tehty yhteistyötä median kanssa tiedottamalla kuntalaisille alueen alkoholi-, tupakka- ja rahapeliasioista
- haastettu kansalaisia mukaan vaikuttamaan
- sisällytetty Pakka-toimintamalli kunnan ehkäisevää päihdetyötä ohjaavaan kuntastrategiaan, hyvinvointikertomukseen ja mahdolliseen toimintasuunnitelmaan
- käsitelty vanhempainilloissa alkoholin ja tupakan välittämistä alaikäisille
- tarjottu nuorille opinnäytetöiden aiheita sekä suunniteltu ja toteutettu kampanjoita heidän kanssaan.

**Pakka on toimivaksi todettu tapa
sovittaa yhteen kunnan omat
ehkäisevän päihdetyön toimet
elinkeinon ja valvontaviranomaisten kanssa.**

Pakalla muutat lait eläväksi.

Lisätietoja

www.thl.fi/pakka

www.thl.fi/ehkaisevapaihdytyo

- aluehallintovirastojen ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavilta ylitarkastajilta
- Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma – Alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentämiseen (STM 2015)
- Käsikirja yhdessä toteutettavaan Pakka-toimintamalliin (THL Kide 23/2013)
- Skarppina kassalla -julkaisu (THL 2014)
- Tiedä ja toimi: Ikärajojen noudattaminen on yhteinen asia (THL 2012)
- Vastuullinen anniskelu ravintolassa -julkaisu (THL 2014)
- www.innokyla.fi > Pakka
- www.porinpakka.fi

E H K Ä I S E V Ä N
P Ä I H D E T Y Ö N
T O I M I N T A O H J E L M A

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

www.thl.fi/pakka